

»SLOVENE« velja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240.—
za pol leta 120.—
za četrť leta 60.—
za en mesec 20.—
Za inozemstvo celoletno K 44.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40.—
za inozemstvo 55.—

SLOVENE

Inseratji:
Enostopna poltvarsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6.—
poslana itd. po K 9.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Romopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 na naročilo in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 29.511, bozn.-hero. 7583.

Upravne posledice ustave

V prehodnih določbah nove ustave in to v členu 134 so neštete spremembe, ki morajo takoj, kakor hitro je ustava sprejeta, stopiti v notranji upravi v veljavo. Nagib, da so se uvrstile te določbe v ustavo, ni bil upravno-političen, ampak strankarsko-političen. Pribičeviću — Žerjavu — Puclju se je mudilo, da spravijo kar najhitreje s sveta naziv hrvatskega bana ter pokrajinskih predsednikov in da se uvedejo za nje novi naslovi. Predsedniki pokrajinskih uprav se bodo od sedaj imenovali v vsaki pokrajini »pokrajinski namestniki«, torej namestnik pokrajine, kar je smiselno velik nonsens. Drugi nagib je bil za imenovanje trojico, da zopet malo pristržejo pokrajinsko samoupravo, ki bi še mogla ostati v prehodni dobi. Vsled onega člena izginejo namreč pri pokrajinskih vladah tudi vsi poverjeniki, ki so bili dosedaj za svoje delovanje vendar kolikor toliko odgovorni javnosti, in na njih mesto stopijo uradniki. Birokracija odriva demokracijo. Narod bo imel sedaj le parlament v Beogradu, nikjer drugod ne bo imel besede in kontrole nad upravo. V tako nedemokratsko in reacionarno razmerje do uprave prišli smo po krivdi in nesposobnosti demokratov ter samostojnežev.

Člen 134 se glasi: »Ko stopi v veljavo ta ustava, ostanejo začasno sedanje pokrajinske uprave, vsaka na čelu s pokrajinskim namestnikom, ki ga imenuje kralj na predlog ministra notranjih zadev. Pokrajinski namestnik vrši pokrajinsko upravo preko načelnikov oddeljenj pod neposrednim nadzorstvom ministra notranjih zadev, vendar kot organ pristojnih ministrov, na temelju dosedanjih zakonov in naredb.«

Zakoni, sklenjeni pozneje, ko je stopila ta ustava v veljavo, ne morejo dodeliti pokrajinskim upravam novih dolžnosti.

O postopnem prenašanju poslov pokrajinskih uprav na poedina ministrstva in poedine oblasti po odredbah, donešenih na način, ki je predviden v členu 135, bo odločeval ministrski svet po zaslišanju dotičnega pokrajinskega namestnika.

Dokler bodo trajale pokrajinske uprave, so oddeljenja poedinih ministrstev v pokrajinah dolžna, da za svoje predloge občege značaja ali take, ki se nanašajo na službeno osebje, zahtevajo mišljenje pokrajinskih namestnikov pred ministrskim rešenjem.

Stranke imajo pravico pritožbe na državni svet o administrativnih sporih, glede katerih odloča začasna pokrajinska uprava kot prva in zadnja instanca. Administrativni spor je samo med privatno ali pravno osebo na eni in upravno oblastjo na drugi strani. Nastane pa tam, kjer je z naredbo ali rešenjem upravne oblasti pravica zasebne ali pravne osebe kršena proti naredbam zakona. Potemtakem spora ni, kjer zakon prepušča začasni pokrajinski vlad ali administrativni oblasti, kako da postopa, oceni ali reši stvar.

Možje iz naroda so torej s tem členom popolnoma izgnani iz politične uprave. Stvarno se ne more navesti noben razlog, zakaj bi vsaj do trenutka, ko se zemlja razdeli na oblasti in se oblasti uredijo, ne ostale dosedanje samouprave, kajti poverjeniki bi gotovo imeli več trde hrbtnice napram posameznim ministrom kakor je bo imel pokrajinski (!) namestnik in načelnik oddeljenj. Toda psihologija ubijalcev je, da se jih pri ubijanju loti strast uničevanja, in tako se je zgodilo tudi pri političnih ubijalcih širokih ljudskih pravic.

Člen 134 pomeni nagrobni kamen na samoupravo ljudstva. Na tem nagrobnem kamnu, pod katerim počiva samouprava, je napisal slovenski narod: »Umorili so me in pokopali demokracije in samostojneži, a socialisti so vse to mirno gledali.«

Ljubljanski župan potrjen!

Beograd, 12. julija. (Izv.) Vlada je kljub vsem intrigam slovenskih demokratov potrdila izvolitev g. Antona Peska za ljubljanskega župana.

Rekonstrukcija vlade.

Beograd, 12. julija. (Izv.) V sredo bo seja ministrskega sveta, na kateri se bo reševalo vprašanje o rekonstrukciji vlade, ako bo Pašić do tistega časa že dovoljno okreval. Najaktualnejše je vprašanje o nasledniku vojnega ministra. Sedanji vojni minister general Hadžić je podal ostavko, ker se ne strinja z ustavno določbo, da ima revizijsko pravico tudi v vojaško-sodnih zadevah civilno kasacij-

sko sodišče. Stališče Hadžićevo zavzemajo vsi generali, ki bi imeli priti v poštev kot njegovi nasledniki. — Odstopiti nameravata tudi minister za konstituantno Trifković in minister za pošto in brzojav Miletić. Joca Jovanović ostane minister za javna dela in ne namerava prevzeti definitivno ministrstva za promet. Tudi minister za agrarno reformo Uzunović namerava podati demisijo.

Revizija italijanske jadranske politike?

Italija ne izprazni 3. cone, dokler ne dobe dalmatinski Italijani političnih in gospodarskih garancij. — Intrige zaradi Baroša. — Italijanska vlada nas hoče prisiliti do revizije tega vprašanja.

Ministrski predsednik Bonomi je dne 9. t. m. dve uri konferiral z ministrom za zunanje zadeve della Toretta, Castellijem, komisarjem za Reko in senatorjem Quartierjem, ki vodi z belgrajsko vlado pogajanja glede Reke in Baroša.

Oficijelni komuniké ne pravi ničesar določenega, kar se tiče načina, kako si misli nova italijanska vlada rešitev reško-baroškega vprašanja, pač pa naglašča, da so italijanski delegati dobili glede tega nove instrukcije, ki bi mogle dovesti to vprašanje v najkrajšem času do definitivne rešitve.

Čisto določno pa se komunique izjavlja glede izpraznitve tretje cone v Dalmaciji od strani italijanske oblasti. Vlada Bonomi-Della Toretta je namreč sklenila, da tretje cone ne izprazni, dokler jugoslovanska vlada v smislu rapallske pogodbe ne izpolni obveznosti, ki jih ima v političnem in gospodarskem oziru do Zadra, oziroma do italijanske manjšine v Dalmaciji. Ker bo v to svrhu treba posebnih pogajanj, zlasti ker Italija vmešava v to vprašanje tudi zadevo pravice male kabotaže (medpristaniške plovbe) od strani Zadra in vprašanje železnice Zader — Knin, se bo izpraznitev tretje cone seveda primerno zavlekla.

Da misli italijanska vlada v tem oziru ubrati bolj energično pot nego »popustljivi« grof Sforza, dokazuje dejstvo, da je odpoklicala svojega konzula v Splitu, Amadori, ki da se premalo zavzema za narodne pravice svojih sonarodnjakov v Dalmaciji, in da misli imenovati za Zader novega komisarja v osebi dosedanega prefekta v Mantovi, Morone. To se je sklenilo 9. t. m. na seji ministrskega sveta, o kateri se pa sicer uradno ne poroča ničesar drugega, iz česar bi se dalo kaj sklepati na nadaljnje namene vlade, zlasti kar se tiče kočljivega baroškega vprašanja. Tudi novi minister za zunanje zadeve se skrbno izogiba podati kakšne izjave, ali se hoče držati smernic grofa Sforze ali ne, kar je že samo na sebi sumljivo.

Zato so pa nacionalistični listi tembolj zgovorni. Iz njih izvemo, da sta se italijanska in jugoslovanska vlada, oziroma gg. Quartieri na eni in Nikola Pašić na drugi strani, res predhodno pogodila, da se ustanovi nad Reko in Barošem skupni pristaniški konzorcij in da bi se moral glede tega skleniti definitivni sporazum do 15. t. m. Zdaj pa je, če sodimo po listih, ki so izredno dobro informirani,

namen italijanske vlade ta, da izšli od jugoslovanske vlade še ugodnejše pogoje zase in zato se poslužuje tudi takih sredstev kakor je neizpraznitve tretje cone. Glavni namen italijanske vlade pri tem je ta, da omaje princip naše suverenitete nad Barošem, češ da stvar juridično ni tako jasna kakor bi se dalo sklepati iz dodatnih tajnih klavzul, ki jih je grof Sforza z nami v Rapallu brez dvoma sklenil. Če bi se pa to ne posrečilo, ima Bonomi namen, da doseže daljšo dobo za veljavnost konzorcija, ki je za zdaj bila predvidena samo na 12 let, in da zasigura reškemu pristanišču večje gospodarske ugodnosti od strani Jugoslavije.

Vse to je vzrok, da se je Italiji začelo zdaj naenkrat silno muditi z ustanovitvijo redne reške vlade, ki jo je dozdalje zavlačevala. Italija namerava vprijeti komedijo »neodvisne reške države«, ki bo kot tretji sopogodnik nastopila pri pogajanjih za konzorcij, zahtevajoč Baroš zase, oziroma — če to ne bo šlo — zahtevajoč čim večjih koncesij od Jugoslavije v smislu gospodarske sokontrole nad Barošem, pri čemer bo ta »neodvisna država« opravljala seveda posle Italije.

Vladi g. Bonomija je seveda vse to zaupati, ker v parlamentu trdno ne stoji. Ne samo, da je v ljudski stranki nastalo malo nesoglasje, ker oficijelna stranka Bonomija podpira — socialisti so ohranili popolnoma svobodne roke, nacionalisti pa so v strogi opoziciji, tako da si more Bonomi njihovo naklonjenost pridobiti le, če ugodí njihovim zahtevam glede Reke in Baroša.

Naša vlada spričo tega lahko ve, kaj ima storiti. Italijo je mogoče ugnati le z brezobzirnim vztrajanjem na rapallski pogodbi z vsemi klavzulami vred, zlasti kar se tiče suverenitete nad Barošem. Italijanska vlada dobro ve, da njena zahteva po reviziji tega vprašanja mednarodno-pravno ne drži. Tudi se ne sme pogodba zaradi konzorcija podaljšati od 12 let na katerokoli daljšo dobo! Šele iz italijanskih listov se sedaj vidi, kakšnega velikega pomena je za nas luka Baroš, ker Italija zahteva revizijo pogodbe glede konzorcija le zato, ker hoče preprečiti, da bi mi to luko zgradili in se tako emancipirali od Reke. Prav zato Pašić ne sme odnehati. Sicer imamo z belgrajsko vlado, ki je še vedno žrtvovala naše interese na Jadranu Italiji, zelo slabe izkušnje, upamo pa, da se vsaj sedaj pokaže odločno in trdno.

Kupčija za Baroš sklenjena!

Beograd, 12. julija. (Izv.) Kakor se doznava iz dobro poučenih političnih krogov, je kupčija za luko Baroš že zdavnaj sklenjena stvar. Vse pomirjevalne vesti, ki so jih v zadnjem času razširjali iz Bel-

grada glede baroške luke, so bile preračunane samo na to, da se prikrije faktično stanje stvari. Tukaj se govori, da dobi Jugoslavija kot proti koncesijo za Baroš od italijanske strani priznanje za Skader,

Koroško.

V koroškem, pa tudi v drugem avstrijskem, zlasti dunajskem in graškem časopisju, se čujejo še vedno odmevi zadnjih volitev na Koroškem. Listi so trdili, da na Koroškem ni več toliko Jugoslovancev, kakor jih je bilo za časa ljudskega glasovanja. Tedaj, tako so pisali, je glasovalo za SHS 16.000 ljudi, sedaj pri volitvah pa za slovensko koroško stranko le 9800. — Na Koroškem je sedaj, pravijo, le še 10.000 Jugoslovancev, vsi drugi so postali »kärntnertreu«.

Farbarija za zunanji svet in zlasti za Pariz! Tej farbariji moramo z vso odločnostjo ugovarjati. Dejstvo je, da živi na Koroškem nezmanjšano število zavednega slovenskega prebivalstva, toda od vsega, kar nemški misli in leze, kruto zatirane, da si ganiti ne upa, kar je količjak odvisno od nemških in nemčurskih tiranov. Tudi je bilo število glasovalcev pri plebiscitu povsem drugo, nego pri volitvah v deželni zbor. In koliko jih je odvrnil surovi teror Heimatsdiensta, da si niso upali iti volit! Koliko jih je glasovalo s socialnimi demokrati, ki raditega niso nehali biti Slovenci! Kljub vsej farbariji nemških časnikov je in ostane vsa Spod. Koroška slovenska.

Če bi hoteli pobijati vse laži, kolikor jih prinaša ne le o Slovincih, ampak o naši državi sploh, samo celovsko časopisje, morali bi pisati samo o tem. Tako n. pr. si je izmislil prav krepko in debele laž beljaški dopisnik »Kärntner Tagblatt«, ki poroča v št. 143, da je pobegnilo vse moštvo, ki je spremljalo transporte onih 9000 konj, katere mora Nemčija povrniti Jugoslaviji, in da je ostalo v službah v Avstriji in deloma že na Bavarskem. Potem laže dalje, da je brzojavil častnik na Jesenice po nadomesino moštvo, ki je komaj dospel v špital ob Dravi, takoj tudi pobegnilo. Tudi tretje ravnotja odposlano vojaštvo, topot čisto srbsko, da je izginilo, »da si poišče svoj kruh na nemški zemlji«.

Kakšni svetovni tepci morajo biti čitatelji takih vesti, da bi mogli verjeti bedastoče, kako išče srbski vojak kruha po sestradani nemški zemlji.

Naš Vidov dan je po svoje proslavila celo uradna »Klagenfurter Zeitung« v št. 145 dne 29. junija 1921. »Umor v Sarajevu in krivda Tizze na svetovni vojni« je naslov dolgemu članku iz peresa sodnika Brunnereutha. V njem se peča člankar z znano brošuro bivšega dvornega bibliotekarja dr. Žiberta in pravi o njej, da je to tendenciozno delo, ki ima le namen, da opere srbske kraljeve morilce in vzame Avstriji vsako podlago tudi v moralnem oziru, ki bi naj bila povod za vojno napoved.

Seveda ne moremo navajati nadaljne vsebine besnih izbruhov člankarja in njegovih napadov na Srbijo in vladajočo dinastijo. Konstatirati pa moramo, da po taki pisavi v uradnih glasilih mora naša država pač dobro premočiti vsak korak, ki ga stori nasproti tisti državi, ki ima zanjo le sramotenje.

Pozabiti ne smemo tudi na »Freie Stimmen«. V eni zadnjih številčk so priobčile članek, ki utegne zanimati zlasti one kroge, ki so hiteli spraviti premoženje nemške kazine ljubljanske pod svoje varno krilo. »Freie Stimmen« zahtevajo sedaj od svoje vlade, da stori istotako s premoženjem Družbe sv. Mohorja v Celovcu. — Pri tem poudarja seveda po svoji maniri, češ da je to družba, ki je bila ustanovljena le za hujskanje Slovencev, in da izvršuje to državi nevarno delo še sedaj iz Prevalj. Ni dvoma, da bo našel ta članek odziva pri celovski vladi. F. K.—n.

Trgovska pogajanja med našo državo in Italijo.

Beograd, 12. julija. (Izv.) Trgovska pogajanja med našo državo in Italijo niso uspela, ampak so zastala na pogajanjih o ribolovu in brodarstvu. Italijanski delegati so danes odpotovali po nove instrukcije.

Prispevajte za sklad S. L. S.!

Štajerski Slovenci na Gorenjskem.

Več let že štajerski Slovenci radi vojne niso mogli obiskati priljubljene božje poti na Brezjah. Mariborska SKSZ jih je dne 11. in 12. julija popeljala na Gorenjsko. V dveh posebnih vlakih se je peljalo 2500 Slovencev in Slovenk iz vseh delov slova. Štajerske k Mariji Pomagaj in na Bled. Južna železnica je po svoji tradicionalni kulturnosti šla romarskemu odboru vrolo na roko in dovolila polovično vožnjo, nasprotno pa državna železnica ni hotela dati nobene ugodnosti in je celo prodajo kart moral prevzeti za progo Ljubljana — Otočca odbor sam. Sokolom daje državna železnica na četrtino nižjano vožnjo, pelje jih v I. in II. razredu. To dvojno mero si bomo seveda dobro zapomnili. Naš prihod na Brezje so pozdravljale zastave in gorenjski bratje so nam prišli nasproti z zastavami. Mnogo naših je prišlo preko Kranjske z vozovi in celo peš ter z drugimi vlaki, tako da nas je bilo vseh skupaj okoli 3000.

Prvo pridigo v ponedeljek ob 4. je imel župnik Franc Hohnjec iz Čadrama. Isti je vodil tudi sijajno večerno manifestacijo, rimsko procesijo. Večerno pridigo pa č. g. Gomilšek.

Drugo jutro so se začela cerkvena opravila ob 2. uri. Župnik Ewald Vračko iz St. Ilje je imel jutranjo pridigo, slovesno sv. mašo pa župnik Hohnjec. Romarji so prejeli sv. obhajilo. Po ranem opravilu se je vršilo na prostoru pred romarsko cerkvijo veliko manifestacijsko zborovanje.

Okoli 3000 ljudi se je zbralo, da manifestirajo za versko misel. Shod je otvoril in mu predsedoval poslanec Stanonik. Vlada je poslala na shod nekega komisarja, ki je zelo hudo gledal. Prvi je govoril o našem položaju poslanec dr. Hohnjec, nato Stanonik in Brodar. K besedi se je oglasil tudi posestnik Mlinar iz Loke. Štajerski Slovenci so dali z velikim navdušenjem izraza svojemu neomajnemu katoliškemu prepričanju in svoji trdni volji, da se bore dalje za svoje ideale, dokler ne zmagajo.

Popoldne so se zopet naše ljudske množice srečno in veselo vračale v dveh dolgih posebnih vlakih v Ljubljano. Pohvalno moramo omeniti, da je šel postajnačelnik južnega kolodvora višji nadzornik g. Ludvig našim romarjem, posebej še odboru zelo na roko. Istotako je tudi pohvalno, da je restavrater juž. kol. g. Dolničar poskrbel dne 11. in 12. julija štajerskim Slovincem za izborna postrežbo in okrepčila. Ze 11. julija je dal restavrater prostor in peron lepo okrasiti.

Štajerski Slovenci smo se zopet poživili v verskem in političnem oziru. Z lepe Gorenjske smo nesli na svoje domove zopet novega ognja za naše delovanje na verskem polju.

Turško-grška vojna!

Carigrad, 11. julija. Grki so poizkusili napredovati proti Izmidu. Posadka mesta, ki je bila ojačena s turškimi oddelki, je 20 km pred mestom pripravila zasado. Posrečilo se ji je obkoliti Grke, ki so v triurnem boju izgubili 400 mrtvih in ranjenih. Grki so okolico Izmidu zopet izpraznili.

LISTEK.

J. Dolenc:

Iz Wendlove knjige: „Macedonija in mir.“

(Konec.)

V. Macedonski »Bugarin«.

Pred prihodom Srbov so se macedonski Slovani radi imenovali Bolgare. Zakaj? 1. Vsled pravkar omenjene propagande.

2. Pod turško vlado sploh ni bilo priporočljivo, se prištevati k Srbom, ker so bili Srbi na glasu kot najbolj uporni podložniki, docim so bili Bolgari na glasu kot najbolj potrpežljiva raja. Zato se je Macedonec iz ozirov »na zgoraj« rad prikupil Turkom s trditvijo, da je Bolgar.

3. »Bolgar« ne pomeni v Macedoniji samo narodnostne pripadnosti, ampak tudi versko podaništvo. Balkanski Slovani so imeli pod Turki dva gospodarja: v političnem mohamedance, v verskem pa Grke, »gospode med zasužnjenimi narodi«. Oboji so jih izkoriščali in oboji so bili enako obsodrženi. Da bi se rešili zloglasne grške duhovščine, so hoteli Bolgari že prestopiti h katoličanstvu. Tedaj je hitro priskočila Rusija in dosegla pri porti, da so se l. 1870 Bolgari ločili od grške cerkve in si ustanovili lasten eksarhat.

Kakor je pomenil v holmski guberniji na Ruskem »poljaštvo« ito kot pripadnost k rimskemu obredu, tako je hotel Macedonec z imenom »Bugarin« izraziti, da je pristaš slovanskega bogoslužja in eksarhov verski podanik.

Politične novice.

+ Shodi ljudske stranke v Dalmaciji, Hercegovini in Hrvatski. Poslanec Jugosl. kluba dr. Dulibić, dr. Šimrak, St. Barić in Milanović so zadnje dni imeli več zaupnih sestankov in shodov v Dalmaciji. Povsod jih je ljudstvo prisrčno sprejelo in so bile prirejene velike manifestacije za ljudsko stranko. Poslanec fra Didak Buntić, dr. Rebac, dr. Mandić in dr. Šimrak so prirejali po celi Hercegovini shode, na katerih so ljudstvu tolmačili borbo Jugoslovanskega kluba. Ljudstvo je povsod navdušeno odobravalo delo Jugoslov. kluba. Pretečen teden sta priredila dr. Rebac in dr. Šimrak tri velike, sijajno uspele skupščine v mostarskem okrožju. — Iste dni je prirejal v varaždinskem okraju, v Vidovecu, Sv. Iliji in Ivancu poslanec dr. Velimir Deželić več sestankov in shodov. Njegovim izvajanjem je ljudstvo navdušeno pritrjevalo. Pri tem se je moglo opaziti, da se Radićev vpliv počasi, ali sigurno izgublja, ker smatra ljudstvo njegovo politiko za škodljivo in mu pripisuje največ krivde, da je v konstituenti sprejeta ustava, ki tako zelo ogroža ekonomski, kulturni in politični razvoj Hrvatov in Slovencev.

+ Namestnikov »nadomestovalec« za kranjski del Slovenije bo postal g. dr. Baltič, kakor javlja današnje »Jutro«. — Nadomestovalec: zakaj ne rečejo »nadomestovavice«?

+ Tajna »obznana«. Čisto novo obznano bo prinesel s seboj v Ljubljano novi kraljevski nadomestovalec, — pardon, namestnik g. Ivan Hribar. Kakor nam javlja naš zagrebški poročevalec, bo obsegala nova obznana sledeče točke: 1) Pravilna razdelitev tiskarniških del, katera ima oddajati deželna vlada, sodnjaja, finančna delegacija i. t. d. na vse tiskarne po javno razpisnem konkurzu in ne kot doslej samo iz ozirav na Žerjavovo blagonaklonjenost edino le na bivšo Bambergovo tiskarno; 2) Tiskarniška koncesija, ki so jo doslej zadrževali demokratje iz ozirav, navedenih pod točko 1) »Trgovskemu Listu«, ima se podeliti konzorciju »Trgovskega Lista« — »od m a h«! 3) Likvidacija pokrajinske uprave se ima izvršiti po vzoru odpusta sedanjega podpredsednika g. Dobnika v prvi vrsti za vse poverjenike brez izjeme. — To obznano prinaša s seboj g. Ivan Hribar, koncipiral jo je pa baje g. dr. Baltič v znak hvaležnosti napram g. dr. Žerjavu za obetovano mu politično pomoč in zaslobo.

»Dr. Korošec potuje v Varšavo in Prago.« — Pod tem naslovom javlja »Jutro«, seveda »izvirno«: »Poslanec dr. Korošec odpotuje te dni v Prago in Varšavo, da stopi v stike s tamošnjimi političnimi krogi. Nam javlja naknadno k tej notici naš specialni dopisnik: ... to je res, on odpotuje, da se informira o šansah glede imenovanja g. dr. Vošnjaka poslanikom ili v Pragi ili v Varšavi...« (Telefon neha, čuje se samo še: hi-hi-hi, — konec).

+ Poldrug milijon kron je izposloval prosvetni oddelek pokrajinske vlade v Ljubljani za l. 1921 od prosvetnega ministrstva za srbsko-hrvatske tečaje zlasti za slovenske učitelje, pa tudi za druge državne uradnike. — Tako javlja večerajšnje »Jutro«. — V isti številki »Jutra« pa bomo zanimiv dopis o »kačakih«. Ker pri nas v Sloveniji nimamo niti »kačakov« niti prave potrebe po znanju srbskega jezika za ljudskošolske učitelje, ki poučujejo

slovensko deco, zato mislimo, da namerava centralist gosp. Pribičević poslati znatno količino slovenskih učiteljev in uradnikov med »kačake« na albansko mejo. — Kakor nam poročajo, se nameravajo za podpore iz tega fonda oglašiti vsi učitelji in učiteljice v Sloveniji, ki so sedaj na dopustu!

+ Jugoslovansko novinarsko združenje. Na seji Jugosl. novinarskega združenja, ki se je vršila te dni v Belgradu, se je sklenilo, da se vrši prvi redni zbor združenja 28. in 29. avgusta v Splitu. Mestna občina Split je že doposlala združenju svoje povabilo in delajo se že velike priprave. Istodobno s kongresom se bodo vršila tudi posvetovanja za izvedbo sindikalne organizacije novinarjev v kraljevini SHS.

Dnevne novice.

— Kralj Peter je že znatno okreval od zadnje boleznin in odpotuje te dni v kopel v Arangelovac.

— Predstoječa odlikovanja. Doznava se, da je bil 12. t. m. podpisan obširen ukaz o častniških odlikovanjih. Obenem bo podpisan ukaz o odlikovanju kulturnih delavcev, političnih uradnikov, sodnikov itd.

— Ministrski predsednik Pašić je še vedno bolan. Zdravniki so mu odsvetovali zapustiti svojo sobo, da ne bi v boleznin nastopile komplikacije.

— Smrt novinarja. V noči od 11. na 12. t. m. je umrl v ljubljanski deželni bolnici dolgoletni novinar in urednik »Pokreta« g. Radivoj Veselinović iz Belgrada. Zavrtna jetika, ki tako pogosto izbira svoje žrtve med novinarji, je uničila tudi njegovo mlado življenje. Pred par dnevi je prišel v slovenske kraje, da si v Topoljšici opomore. Vsled zelo slabega stanja pa se je moral ustaviti v ljubljanski bolnici, da se nikdar več ne povrne v ljubljene srbske kraje. Počivaj mirno v bratski slovenski zemlji!

— Aretacije komunistov v Dalmaciji. V Omišu in Starigradu v Dalmaciji je bilo te dni aretiranih večje število komunistov, češ da so v zvezi z atentatom na regenta. V Omišu so aretirance takoj po zaslišanju spustili, v Starigradu pa so jih kaznovali vsakega na mesec dni zapora radi agitacije na upor.

— Interpelacija poslancev Janeza Brodarja na gospoda ministra vojne in mornarice o pristranskem postopanju vojaških oblasti proti slovenskim vojakom, ki so člani telovadnega odseka Orla: Telovadni odsek Orel je avtonomen odsek Slovenske krščansko-socialne zveze v Ljubljani, ki je nepolitično društvo (glej § 1. priloženih pravil) in ki ima namen, širiti med ljudstvom izobrazbo na podlagi krščansko-socialnih načel (§ 2. pravil). Orel si je pridobil za moralno in patriotično vzgojo slovenske mladine velike zasluge, ki jih je priznalo Njegovo Visočanstvo regent Aleksander ob svojem posetu v Ljubljani na ta način, da je odklikoval predsednika Orlvske zveze Josipa Pirca. Mislim, da je že s tem izključen vsak pomislek, da bi bilo delovanje Orlvske zveze le najmanj škodljivo državi; obratno, iz tega je jasno, da se na najvišjem mestu v državi zna ceniti vzgojni pomen te telovadne organizacije. Zalibog se pa tega ne zavedajo posamezna vojaška poveljstva. Dogajajo se slučajji, katere si dovoljujem v svoji interpelaciji podrobneje navesti, da postopajo gotove vojaške oblasti proti vojakom, ki so včlanjeni pri Orlu tako, kakor bi bila to kaka državljanska organizacija. Rad priznamo, da morebiti mnogih častnikov, ki ne poznajo razmer v Sloveniji, subjektivno ne zadene krivda na tem napačnem pojmovanju, ampak da so postali žrtve sistematične gonje v prvi vrsti slovenskega časopisja demokratske stranke, ki se na vse načine trudi, da bi označilo vsakega pristaja krščansko-socialnega gibanja med Slovenci za »protidržavne elemente, in ki dan na dan zastrup-

lja zlasti srbsko javno mnenje z neosnovanimi klevetami proti delu slovenskega naroda. Posledice tega obrekovanja so se pokazale tudi pri vojaštvu na ta-le način. Zavedajoč se, kako ljubo je Slovcu, če odide iz rojstnega kraja, vzdrževanje stika z ožjo domovino, so se nekateri člani telovadnega odseka Orla zavzeli za to, da državnemu pismene zveze z Orlu, ki so pri vojakih, da jim pošiljajo časopise itd. Toda nekateri vojaške oblasti ne dovolijo, da bi se vojakom dostavljala lista »Slovenec« in »Domoljub«, o katerih vendar niko ne bo trdil, da sta protidržavna ali antimilitaristična. To se je zgodilo pri timoškem artiljerijskem puku v Knjaževcu, pri artiljerijskem puku moravske divizije v Nišu in v Mostaru, kjer je kapelnik prepovedal čitanje »Slovenca«. Nekatera vojaška poveljstva pa vojakom sploh ne dovolijo čitati slovenskih časopisov brez ozira na stranko, kateri pripade list. Na drugi strani se pa od strani vojaških oblasti podpira Sokolska organizacija, da ima vojaška oblast prav tako malo razloga za podpiranje Sokolske zveze kakor za preganjanje Orlvske zveze. V Knjaževcu je izdal komendant mesta timoškega artiljerijskega puka naredbo, da naj vsi vojaki pristopijo v novo sokolsko društvo. V Cerkvici so častniki uvedli pobiranje za Sokola po znesku 1 dinar za vojaka. V Mostaru se vrši obvezna telovadba za sokolsko prireditev, kjer počuje telovadbo Sokol civilist. Posebno si pa dovoljujem opozoriti gospoda ministra na to, da nekateri vojaške oblasti proti vsem pravnim določbam odpirajo pisma, naslovljena na vojake. (To se je zgodilo pri 38. p. p. v Uličnu, dalje v Zagrebu in Sisku. V Sisku je prišlo pri tej priliki vojaškemu poveljniku v roke eno izmed pism, kateri prilagam v prepisu pod številko 2 in 3. Vojaški poveljnik je poklical adresata na raport, ga pošteno oštel in mu zagrozil s kaznjoo, ako bo ostal še dalje v stiku z Orlvsko organizacijo, katero je označil kot »punitarsko« in »protidržavno društvo. Obenem je izjavil, da bo prijavi sodišču tudi predsednika Orlvske zveze ki je bil baš pred letom dni odklikovan od Njegovega Visočanstva regenta za zasluge, katere si je pridobil Orlvska organizacija za ujedinitve našega naroda. Zato mi je čast, vprašati gospoda ministra, ali hoče odrediti: 1. Da se bo vse slovensko časopisje lahko dostavljalo vojakom. 2. Da se odpravi pismenska cenzura pri vojakih. 3. Da se pokliče na odgovor poveljnik, ki zabranjuje občevaranje vojakov s Orlvsko organizacijo kot »protidržavno« in »punitarsko«. 4. Da se zabrani agitacija od strani vojaške oblasti za katerokoli izmed nasprotujočih si telovadnih organizacij. — Sprejmite gospod minister izraz mojega odličnega spoštovanja.«

— Sami kongresi. Danes in jutri se vrši v Belgradu kongres poštinskih uradnikov. — Te dni se je vršil tudi v Belgradu kongres srednješkolskih dijakov. — 14. in 15. t. m. bo v Zagrebu kongres »Učiteljskega Saveza«. — V Zagrebu se je pred tednom dni vršil kongres glazbenikov. — V Ljubljani smo imeli dosedaj dva kongresa, pripravljata se pa še dva. — Količino koristnega se na teh kongresih sklene!

— Uporaba orožja proti vojnim beguncem. »Narodne Novine« prinašajo naredbo ministrskega sveta, s katero se daje orožnikom pravica zasledovati vojne begunce. Če vojni begunec noče takoj na prvi klic obstati, sme orožnik na njega streljati.

— Velika vročina. Iz vseh mest Severne Amerike javljajo o nenavadno visoki temperaturi. V več mestih so na cestah z brizgalnicami improvizirali kopeli. — Včeraj je vročina v Londonu dosegla 91° Fahrenheita v sencii. Ze 135 dni ni deževalo.

— Brat brata ustrelil. V nedeljo 10. julija t. l. ob polu desetih zvečer je ustrelil v Mengšu Mihael Friškovec svojega brata Franceta. Pred kratkim je mati izročila posestvo mlajšemu sinu Mihaelu zato mu je brat France zagrozil. 10. zvečer sta prišla iz krčme in na dvorišču so po dvakratnem strelu našli smrtno zadetega Franceta, ki je še malo hropel in v par minutah umrl. Glavno krivdo ima pač alkohol. Ustreljeni (»Tinčetov Francelec«) je bil na sumu že kakih dvajset let sem, da zažiga hiše, dokazati mu niso mogli. Pre-

VI. Srbija in dostop do morja.

Srbija je mejila do l. 1912 na Turčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Romunijo. Izvažala je kmetijske produkte, uvažala industrijske izdelke. Glede izvoza in uvoza je bila silno navezana na Avstrijo; Turčija skoro ni prišla niti v poštev, ostali dve sosedni sta pa bili gospodarsko približno v istem položaju kakor Srbija. Zato so Srbi vsako carinsko vojno z Avstrijo prav močno občutili. Avstrijski poslanec Baernreither je pisal l. 1911: »Pri nas se tičejo te razmere samo gotovega števila tvrdk... toda na oni strani se premleva v vsaki kmetijski hiši vprašanje, ali sme čez Savo ali ne živina ali meso, govedo ali prešič, perutnina ali žito.« (Str. 48.)

Zato so se Srbi zavedali:

»Narod brez brodarstva je ptič brez peruti. Kdor nima deleža na morju, je izključen od dobrih stvari sveta, je pastorek Gospoda Boga.« (Str. 45.)

Wendel je prorokoval že 29. nov. 1912 izbruh svetovne vojne, če ne dobi Srbija dostopa do morja:

»Srbskemu narodu zapreti dohod do morja sedaj, ko je videl giniti svoje vrste na bojiščih na Kumanovem in pred Bitoljem, se pravi nagromaditi med Donavo in Savo množino divjega sovraštva, ki se more nekega dne strahovito sprožiti. Odrtranost Srbije od Adrije je svetovna vojna, če ne danes ali jutri, pa pojutrišnjem, če ne 1912 ali 1913, pa 1914.«

VI. Albanija in Srbi.

Razmere v večini Albanije se dajo kratko označiti z latinskimi heksametrom: »Prima est ulcisci lex, altera vivere raptu.« (»Prva postava je krvna osveta, druga pa

živeti od ropu.«) Prvo postavo izvršujejo tako vestno, da v nekaterih krajih pogine tudi 40% moškega prebivalstva pod nožem ali vsled kroglice krvnega osveta. Druga postava se pa aplicira na konkretne razmere približno takole:

»Pomladi, ko se taja sneg, in jeseni pred deževno dobo žene lakota indijance teh sosesk iz njihovih skalnatih gnezd v rodovitnejšo deželo. V tolpah prekoračijo Črni Drin; po ovinkih in po kozjih stezah vderejo v nočnih pohodih globoko v jugoslovansko ozemlje, obstopijo selo, ki so jo vzeli na muho, in hajdi! pred jutranjim svitom se prične: glasen bojni krik, strelji, zarača plamenica zažgane hiše; po dveh, treh urah roparji odidejo v gosjem redu s talci, čredami; mule so otovorjene z vsemi dragocenostmi in imetjem dotičnega kraja. Ko sine jutro, je izgnilo vse kakor strah; samo iz hišnih razvalin se dviga še stebel dima, in čez cesto leži počez par ustreljenih...« (Von Marburg bis Monastir, stran 110.)

Ali čaka morebiti Albance ista usoda kakor je zadela — indijance?

Škoda bi bilo. V Belgradu vidim dan na dan Macedonci in Albance v precejšnjem številu. Eno obrt imajo skoro monopolizirano: žagajo drva. V kakih 4 ali 5 urah razžaga, umazan in v samih capah, meter drva na tri ali štiri »rezi« in zahteva zato 12 do 17 dinarjev. Dobro sem zaklenil vrata ob odhodu z doma, ko mi je žal tak močak, doma nekje od Tetova, na dvorišču drva; a ne bi bilo potreba. Belgrajčani trdijo, da so ti ljudje zelo pošteni. Ko pride ven iz razmer, ki ga k ropu silijo, ga tudi albanske metode ne mikajo več. Kajti:

»Teško življenje to, z vsemi v nasprotju, žalostna pot iz dobrote do ječel«

Govoril sem o teh stvareh s kmetom in ta mi je zastavil samo po sebi umevno vprašanje: »Zakaj pa ne zasede Albanije kaka evropska država?«

L. 1913 bi bila to storila Srbija s stokratnim veseljem, kljub vsem težavam in žrtvam: saj bi bila prišla na ta način do izhoda na morje. Gradila bi bila skozi te divje pokrajine železnico, pri kateri bi si bil Albanec lahko zaslužil srajco, moke ali magari tudi zadnji cilj svojih želja: puško s tem, da bi bil kopal pri graditvi proge in dovažal kamenje; polagoma bi se privajal mirnemu življenju, zlasti ker bi ga pri tem razvoju država že iz ozirav na varnost prometa z orožništvom in vojaštvom pridno »podpirala«. Da srbska uprava v Macedoniji ni bila ideal dobre uprave, tega se pisatelj zaveda. (Glej str. 90!) Vendar pa bi bili Albanci s tem stopili na pot, na katero se bodo morali, neizbežno morali prej ali slej podati. Ali bodo šli za Evropejci — ali pa za Indijanci.

Srbija l. 1913. ni smela priti do morja. Kapitalistični interesi Avstrije in Italije to niso dopustili. Kaj zato, če je mnogo baš vsled tega prišlo tudi do usodne vojne med Srbijo in Bolgarijo! Saj je menda že Metternich rekla, da par obešenih onstran črnožlth mejnikov nič ne pomeni.

Danes so prišli Srbi do morja drugod. Kri, ki se preliva v Abaniji še dan na dan, pa kriči še vedno po maščevanju nad evropskimi diplomatskimi mazači in njihovimi pomagači.

sedel je več let v ječi. Menda ni bil čisto pri pravi pameti.

— **Važno za naša izobraževalna društva.** Društveni izkazi za ljubljansko školjijo so razpisani. Da bodo ti izkazi izpolnjeni, je odvisno od voditeljev društev. Vsak izgovor pri izpolnitvi izkazov je brezpredmeten. Red mora biti povsod, zato tudi v tem slučaju. Osrednja organizacija SKSZ mora imeti vse podatke!

— **Moderna vzgoja.** Na naš članek pod tem naslovom odgovarja »Jutro«, naj pustimo v miru narodno in državno vzgojevalno delo žužemberške šole. Oglejmo si torej to delo malo natančneje in opišimo zadnjič omenjene dogodke bolj jasno. Konstatiramo sledeče: 1. Na državni praznik 24. maja t. l. zač. šolska voditeljica ni pustila učencev k službi božji. Izgovor, da ni vedela, kdaj je maša, ne odgovarja dejstvom. Ona je to vedela, saj je vedel ves trg in to ni bila nikakr skrivnost. Sicer pa, če ne bi bila vedela, je bila njena dolžnost, da se informira o tem ustno ali pisмено pri župnijskem uradu. Ona tega ni storila in če je potem hotel kdo i. trigirati proti tukajšnjemu dekšanu z »nepatriotizmom«, je to spletkarjenje, ki izvira iz osebnega sovraštva neke osebe, ki je svojčas bila ravnotako navdušena avstrijska državljanka kakor je danes jugoslovanska, do gospoda dekšana. Če je v tem činu kaj državno vzgojevalnega, mi res ne vemo. Mogoče je pa to moderni patriotizem? 2. Glede vidovdanskega kresa ugotovimo sledeče: Kres je kuril tukajšnji Sokol. Pri vsej prireditvi niso zapeli niti enkrat ne narodne, ne državne himne, pač pa so peli vedno in vedno sokolsko himno, potem pa na poti od kresa do šole še par fantovskih pesmi. Med vzkliki pa se je ponavljal vedno in vedno in vedno klic: »Dol s klerikalizmom!«, »Dol s farji!« Jasno je torej, da to ni bilo narodno slavje, ampak navadna sokolska prireditev. Če je torej nekdo nanjo kljub protestu nekaterih učnih moči šolsko mladino komandiral, zopet ne vidimo, kje bi bilo tu kaj državno vzgojnega. Še vedno smo mnenja, da vzgoja v duhu, ki veje med žužemberškimi sokoli, še ni državna vzgoja. — Na pripombo pa, da hodijo učenci ponoči od redne orlovske telovadbe, izjavljamo, da je to laž. Naraščaj ima telovadne vaje vedno v popoldanskih urah, zvečer telovadilo je odrasli fantje. Če se je pa morda k tej telovadbi ukradel kdaj tudi kak šolar, je storil to na svojo pest in to hvalježni bomo, če ga tudi šola temu odvadi. — Končno še tale svet: Manj fraz in manj »štrebarstva«.

— **Hiša se je zrušila.** Pred par dnevi se je nenadoma zrušila polovica enonadstropne hiše v sredini Sarajeva. Ljudskih žrtev na srečo ni bilo nobenih. Hiša je last bogatega židovskega trgovca, ki je imel v njej svojo trgovino. Vsled svoje skoposti ni dal nikoli ničesar popraviti, niti strehe, zato pa bo sedaj rad zidal na novo. — **Požar v Hamburgu.** Včeraj je izbruhnil v ladjedelnici Blehm in Voss v Hamburgu velik požar, ki je upepelil 60 metrov dolgo zgradbo. Požarna bramba je le s težavo preprečila razširjenje ognja. V bližini so se nahajale shrambe za olje. Škode je več milijonov.

— **Učenje nemškega jezika priporoča Italijanom tržaška fašistovska »L' Era Nuova«,** ki obžaluje, da se je pouk v tem velekoristem jeziku na tržaških srednjih šolah ukinitil. Znanje nemškega jezika smatra omenjeni list za istotako važno kakor znanje francoščine.

— **Konja je ukradel Jakobu Črnivcu** na Pivki pri Kranju v župniji Naklo v noči od 4. na 5. julija neznan tat. V Strahinju je vprašal, katera pot pelje k Juricku, ki je konjski trgovec tam blizu. Ob dveh zjutraj je bil v Trziču. Pri sv. Ani je pasel na nekem travniku. Opazil ga je srčen možak in mu rekel: »Ti pa tega konja nisi kupil!« in ga je z lopato potpal. Izgovarjal se je v koroškem narečju in zbežal. Orožniki so pa žalostnega lastnika obvestili in razveselili.

— **10 milijonov prigoljufal.** Belgrajski policiji se je pred par dnevi posrečilo prijeti trgovca Emila Vasiljeviča, ki je poneverjal menice en gros in si na nepošten način pridobil nad 10 milijonov kron. Ta dobičkanosni posel je opravljal nad dve leti. Pri njem so našli samo 18 tisoč kron, za ostalo pa trdi, da je zapravil in poravnal dolgove. Ni ravno malo za dve leti.

— **Nepošten natak.** V znani gostilni pri Popoviču v Zagrebu je te dni neki poročnik pozabil listino z nad sto tisoč kronami na mizi. Natakar si je prisvojil listino in denar zakopal tam vrtu, častniku, ki se je med tem vrnil, pa je rekel, da ni ničesar videl. Na policiji je svoje dejanje konečno priznal in bo zato tudi dobil zasluženo kazen.

— **Obesil se je v ječi.** Tomo Izvanović župan v Poljicima v Bosni, je bil soudeležen pri znanem napadu na vlak pri Zeleznici. Pa tudi sicer je dajal vedno potuho razbojnikom. V sled tega je bil aretiran in zaprt v Mostaru. Pred par dnevi pa se je obesil v ječi.

— **Razpisane učiteljske službe.** V kamniškem šolskem okraju se razpisujejo v stalno namestitvev nadučiteljski službi v Cemsenuku, službe učiteljev v Kamniku, Komendi, Mengšu in Moravčah, voditeljski mesti na Solih in Ribcrah in služba za učitel-

ljico na Brdu in v Šmartnem. Prošnje je poslati do 31. julija na okrajni šolski svet v Kamniku.

— **Is sodne službe.** Za višjega pisarniškega oficijala je imenovan pis. oficijal v školji Luki Mihael Luznar. Za avskultanta je imenovan pravni praktikant Josip Rus.

— **Is državne gradbene službe.** Gradbena svetnika inž. Matija Krajc in Rudolf Zajc in šef splošnega oddelka gradbene direkcije Ivan Škarja so pomaknjeni v VI. činovni razred. Za inženjerja v VII. čin. razred je imenovan višji gradbeni komisar Franc Emmer, za inženjerje v VIII. činovnem razredu so imenovani gradbeni komisarji Janko Kukovec, Ciril Pirc, Valter Ahlfeld, Anton Dolenc in Franc Ruch; gradbeni adjunkt Friderik Hauffen je imenovan za inž. pripravnika in IX. činovnem razredu, računski svetnik Anton Bernik je imenovan za šefa računskega oddelka v VII. čin. razredu, rač. svetnik Mirko Češnik je imenovan za knjigovodjo v VII. čin. razredu; rač. revidenta Jernej Erman in Adolf Potokar sta imenovana za knjigovodji v VII. čin. razredu in pisarniški pristav Fran Ahlin za administrativnega uradnika v VIII. čin. razredu.

— **V IX. činovni razred pomaknjen je inž. agr. Franc Mikuz,** asistent v Beltinjih.

— **Is politične službe.** Vladoj tajnik dr. Ivan Karlin je imenovan za okrajnega glavarja v VII. činovnem razredu pri višjem šolskem svetu. — **Provizorni vladni koncipisti:** Stanko Masič (Ljubljana), Franc Levičnik (Gornja Radgona), dr. Anton Megušar (Kranj), Ivan Subic (Celje) in Ivan Milač (Prevalje) so imenovani za okrajne komisarje. — **Za vladne koncipiste so imenovani provizorni vladni koncipist Bogomir Kopal (Litija) in dr. Alojz Trstenjak (Ptuj) in konceptni praktikant Janko Osojnik (Brežice).**

— **Premestitve v poštni službi.** Premestitve so: poštarica Marija Hoffmann iz Planine v Št. Peter v Savinjski dolini, oficijant Slavko Vutkovič iz Maribora v Gornjo Radgono, poštna oficijantka Stefanija Schiffrer iz Rogatca v Ptuj, Mira Glinšek iz Ptuja v Rogatec, Ljudmila Strniša iz Gornje Radgone v Maribor, Terezija Znidaršič iz Dolenjega Logatca v Ljubljano, Jakobina Koba iz Ljubljane v Sarajevo in poštna sluga Alojzij Noven iz Ljubljane v Novo mesto in Jakob Smolnikar iz Novega mesta v Ljubljano.

— **Društvo konceptnih uradnikov politične uprave za Slovenijo** je imelo dne 23. junija 1921 popoldne svoj izredni občni zbor v zborovalnici na mestnem magistratu v Ljubljani. Občni zbor, ki so se ga v posebno častnem številu udeležili zunanji člani, je obširno razmotril sedanji položaj konceptnega uradništva v državi ter storil končno naslednje sklepe: 1. Društvo stopi v stik z že obstoječimi društvi državnih konceptnih uradnikov, da se osnuje skupno združenje za celo državo; 2. poteguje se za to, da se dovoli vsem konceptnim uradnikom s fakultetno naobrazbo posebna fakultetska doklada, kakor jo imajo že sodniki; 3. delati na to, da se v novi službeni pramatiški zagotovi konceptnemu uradništvu njegovi službi primerno stališče. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji člani: Dr. Ignacij Rutar za predsednika, dr. Spiller Muys za podpredsednika, za odbornike oz. namestnike: dr. Rudolf pl. Andrejka, dr. Vladimir Borštnik, dr. Mirko Brezigar, dr. Fran Zobec, Narte Velikonja, Stanko Masič, dr. Fran Trstenjak in Fran Makar, za preglednika računov pa Janko Kremenšek in dr. Fran Skaberne. Sedež društva je v Ljubljani v deželnovladni palači na Bleiweisovi cesti, kjer posluje predsednik. Nanj naj se naslavljajo vsa pisma in dopisi.

— **Ziri.** Podružnica Jugoslovske Matice za Ziri in okolico, ustanovljena dne 20. marca t. l. prav pridno deluje. Odposlala je na pokrajinski odbor še precej nad 3000 kron. Ima svoj godbeni odsek, ki je prvič uspešno nastopil pri prvi podružniški prireditvi, ob koncertu dne 1. maja t. l. V nedeljo, dne 17. t. m. priredi javno tombolo z bogatimi dobitki, za kar vlada veliko zanimanje. Tudi v splošni ljudskošolski izobrazbi nočemo zaostati. Ravnokar nas je razveselil odlok višjega šolskega sveta, ki sporoča, da je naša štirirazrednica razširjena v šestrazrednico. L. H.

— **Kranj.** Podružnica »Kola jugoslovanskih sester« v Kranju je priredila na Vidov dan slavje katerega se je udeležilo mnogobrojno občinstvo. Profesor Marinko je govoril o ujedinenju našega naroda, nato so sledile deklamacije. Tudi za vsakovrstno razvedrilo je bilo dobro preskrbljeno. Gmotni uspeh je bil nad vse pričakovane razveseljiv, za kar izreka odbor najpogostje zahvalo vsem darovalcem, posebno pa vsem onim, ki so s svojo požrtvovalnostjo pripomogli k tako lepemu uspehu.

— **Oglas.** Za ljubljansko garnizijo je potreben sposoben mehaniker za popraviljanje pisalnih strojev v vojaških pisarnah. Kandidate naj nemudoma, a najkasneje do 16. t. m. pošljejo Komandi mesta (bavarski dvor) pod kuverto zapečatene pismene izjave, po katerih pogojih in cenah bi ta dela prevzeli. Pripominja se, da se sklene pogodba s tistim kandidatom, ki bo označil najpogostnejše cene.

— **Deveto in deseto poglavje kazenskega zakonika za kraljevino Srbijo.** V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Str. 69. Cena K 12.—, po pošti K 1.— več. — Deveto in deseto poglavje srbskega kazenskega zakonika, ki je bilo z ukazom razširjeno na celo državo kraljevino Srbov, Hrvtov in Slovencev, je sedaj izšlo v posebni knjižici, opremljeno s primerjalno razpredelnico tozadevnih avstrijskega in nemškega kazenskega zakona. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 8.

Ljubljanske novice.

lj **Praznovanje kraljevega rojstnega dne.** 77 letnico kralja Petra je ljubljanska garnizija praznovala na jako svečan način. Ob 10. uri je bila maša, po maši pa je vse vojaštvo defiliralo na Krekovem trgu, kjer se je zbralo mnogo rezervnih častnikov in zastopnikov civilnih uradov. Ob 12. uri je bilo v prostorih Dravske diviz. oblasti sprejemanje častitk. Med tem je zunaj igrala godba. — V Ljubljani so bile zaprte včeraj vse trgovine in uradi, hiše pa so bile okrašene z narodnimi in državnimi zastavami.

lj **Krekova prosveta.** Seja osrednjega odbora se vrši 13. julija t. l., to je v sredo ob 8. uri zvečer v Alojzjevišči. — U. Kattauer, t. č. predsed.

lj **Tragedija najdenčkovne matere.** Ljubljanska policija je v nedeljo aretirala Ivanko Bernikovo, ker je v soboto svoje 3 dni staro dete v Nunski ulici položilo na tla. Bernikova je izpovedala: »Ko sem lani služila v neki gostilni v Litiji, me je zapeljal neki tujec. Služila sem potem še v Ljubljani in sem odšla junija domov. Ker sem se bala staršev, sem prenočevala v gozdu. Ko ni bilo nikogar doma, sem šla v

domačo hišo in se napila mleka in vzela kruha ter ostanke jedil s seboj. V sredo dne 6. t. m. sem odšla proti Ljubljani z namenom, da grem v bolnišnico; toda med potjo pod nekim kozolcem med Pungartom in Soro se je rodilo dete. Vrnila sem se nazaj domov, kjer sem prenočevala v listnjaku. V soboto zjutraj 9. t. m. sem se odpeljala s Trate v Ljubljano z namenom, da odložim sinčka. Na neki klopi v Tivoliju sem svojega sinčka krstila sama za Janeza. Blagoslovljeno vodo sem vzela v frančiškanski cerkvi.« Bernikovo je policija oddala v deželno bolnico, tudi najdenček Janez je bil zopet izroččen svoji materi. Bernikova se bo morala zagovarjati pred zbornim sodiščem, ker je odložila svojega sinčka, zaradi hudodelstva po § 151, katero se kaznuje z ječo od 6 mesecev do enega leta. Slučaj Bernikove nam dokazuje, da je varstvo otrok pri nas še veliko premalo organizirano, ker če bi imeli moderno urejeno najdenišnico, bi Bernikova ne bila storila tega dejanja. Mi sploh zelo radi in hitro obsojamo po zgledu farizeja v svetem pismu, ne pomislimo pa, da je eno najvažnejših orodij v borbi proti zlu tako individualno kakor socialno organizirano usmiljenje po sijajnem zgledu našega Izveličarja.

lj **Odprto pismo poverjeništvu za prosveto ter poštobrojavnemu ravnanstvu v Ljubljani.** Ze od prevrata sem se nahaja v koncertni dvorani filharmoničnega društva poštni ekonomat. Nešteto krat so razni listi omenili, da to vendar ne gre, a policijani faktorji se za to niso zmenili. Človek se nebohe vpraša, čemu poverjeništvu za prosveto, čemu razna glasbena združenja, čemu do neba segajoče glasbene avtoritete, če vse nič ne pomaga. Dejstvo namreč je, da so v zadnjih letih valed pomankanja koncertne dvorane odpadle vse elitne prireditve, kar pomeni za nas nenadomestljiv manko. Pozivljamo poverjeništvu za prosveto kot urad, ki bi imel vršiti kontrolo in regulacijo našega kulturnega življenja ter pošto brzojavno ravnanjstvo, kot neposrednega činitelja za vzdrževanje ali odpravo te nereditosti, da že enkrat napravita konec temu stanju, tembolj ker je gosp. poštobrojavnemu ravnatelju znan kot mož, ki simpatično gleda in dobro razume naš kulturni program. — Klub mladih.

lj **Umrlj so v Ljubljani:** Pavel Strehovec, strojni ključavničar, 20 let. — Anton Stopar, posestnik, 34 let. — Joško Pogačnik, invalid, 47 let. — Jožica Mirtič, strojnikova žena, 28 let. — Ivan Čičman, posestnikov sin, 18 dni. — Marija Rus, šivilja, 57 let. — Pavel Gram, hiralec, 65 let. — Jakob Kuhar, hlapec, 49 let. — Peter Belec, bivši mlinar, 65 let. — Ivana Klemenčič, hiralka, 80 let. — Jera Korošič, bolniška sestra, 59 let. — Viktor Kregar, sin carinskega uradnika, 1 leto. — Marta Verovšek, mizarjeva hči, 7 mesecev.

lj **Člani Ferjalnega Saveza,** ki so se javili za delo v »Lokalnem odboru naj se javijo sigurno v pisarni F. S. na I. drž. gimn. (vhod zadaj) v sredo 13. t. m., v svrhu določiti dnevni poslov v dobi 1. tedna. Člani, ki so se javili za delo, pa se ne odzovejo pozivu, naj ne računajo na vozno olajšavo.

Štajerske novice.

š **Kot župan bo zaprisežen v soboto g. Grčar.**

š **Proslava rojstnega dne kraja Petra.** Rojstni dan kralja Petra je praznoval Maribor zelo svečano. Slavnostno službo božjo v stolnici je opravil škof dr. Napotnik. Po slavnostni službi božji je bil sprejem na okrajnem glavarstvu. V imenu škofa sta čestitala proš. greč. g. Matek in kanonik Tomažič, dalje deputacija šolskih sester, velika deputacija mariborskih Nemcev, ki so izjavili, da so ne samo na jeziku, ampak tudi v resnici lojalni državljani, potem vojaštvo, novinarji itd. Vsi deputantje so bili bogato pogoščeni.

š **Dr. Smodlaka se naseli v Mariboru kot odvetnik.**

š **Naredbe glede osebnega prometa na Štajerskem.** Deželni glavar prof. dr. Rimtlen je izdal naredbo, s katero se ukinajo vse omejitve v osebnem prometu na Štajerskem. V veljavi ostanejo samo odredbe glede potnih listov za potovanje iz inozemstva v tuzemstvo in obratno.

š **Lastnik hotela »Meran« g. Friedl** se je dolgo upiral nameščenju slovenskega osobja. Sedaj pa je pod pritiskom okolnosti vendarle ugodil vsestranskim željam in z današnjim dnem angažiral vsaj 16. t. m. no osobje, ki zna tudi slovenski.

Najnovejša poročila.

AVSTRIJSKI POSLANCI ZA ZAŠČITO NEMCEV V JUGOSLAVIJI.

LDU DUNAJ, 12. jul. (DunKu) Kakor poroča »Parlamentskorrespondenz«, so poslanci Krafft, dr. Hampel in tovariši stali v današnji seji narodne skupščine predlog za represalije proti Jugoslaviji zaradi postopanja proti avstrijskim državljanom. Predlog zahteva, naj vlada podvzame vse korake, eventuelno naj prične z represalijami, da zaščiti pravice avstrijskih državljanov v Jugoslaviji. Glede postopanja z nemškimi rojaki v Jugoslaviji naj se naprosi pomoč zveze narodov.

VRHOVNI ZAVEZNIŠKI SVET.

LDU PARIZ, 12. jul. (Wolff) Kakor javlja »Echo de Paris«, bo francoska vlada prihodnje dni predlagala angleški vladi, naj se vrhovni svet skliče okoli 25. t. m. v Boulogno ali Pariz.

PROGLAS DE VALERE NA IRSKI NAROD.

London, 11. julija. V proklamaciji na svoje sodržavljane pravi De Valera, naj

se med premirjem obdrži najstrožja disciplina. Zgodovina Irske svari pred prezigodnjim zaupanjem. Če se končno zoper nas uporabi nasilje, potem moramo biti pripravljeni, da se bomo še enkrat krepko postavili v bran. Na ta način bomo dosegli, da se napram nam ne bo več uporabljalo nasilje, ampak pravičnost in razum.

PREISKAVA PROTI ATENTATORJEM.

LDU Belgrad, 11. jul. (Uradno) Kakor je bilo že poročano, je sobni slikar Mojzes pred preiskovalnimi oblastmi izpovedal, kateri dan je bil končno veljavno sklenjen atentat na zahtevo izvrševalnega odbora v Belgradu. Atentat je bil določen 26. junija v neki kavarni v Novem Sadu. Iz Belgrada so prišli na sejo komunistični poslanci Kovačević, Čopič, Filipovič in Trebinjac. Seje se je udeležilo 15 oseb. Poslanec Kovačević je soudeležnike seje pozval, naj bi se kateri javil, da bo izvršil atentat, nakar se jih je več javilo. On pa je določil samo Juhača in Stejiča. Podroben načrt o izvedbi atentata jima je sporočil šele kasneje. Stejiču in Juhaču je bilo naročeno, naj na vsak način skušata priti v skupščinsko dvorano, kjer bi atentat najbolje uspel. Marija, sestra Lazarja Manojloviča je izpovedala, da ji je bilo dvakrat naročeno, naj nese neka pisma v Belgrad. Ugotovljeno je, da sta prenašala pošto med izvršilnim odborom in komunisti v Novem Sadu Ilijaj in Julka Lazarevič. Tudi delavec iz Novega Sada Mihajlovič je potrdil Mojzesovo izjavo glede seje 26. junija in glede oseb, ki so se udeležile te seje, nakar je bilo izvršenih več aretacij. Danes dopoldne so pripeljali v Belgrad aretirane osebe in jih takoj zaslišali. Nekateri so že priznali, da so se udeležili priprav za atentat. Vsi zaslišanci izpovedujejo obremenjujoče za zaprte poslance, ki so postopali v soglasju med seboj. Glavni iniciator je bil poslanec Kovačević.

ANGLIJA ZA SPORAZUM NA DALNJEM VZHODU.

LDU LONDON, 11. jul. (Wolff) Včeraj je informiral Lloyd George spodnjo zbornico o angleški politiki v Tihem oceanu in na Dalnjem vzhodu in izjavil, da zavisi mir sveta v prvi vrsti od prijateljskega sodelovanja Anglije in drugih držav. Anglija želi, da bi mogla z Zedinjenimi državami čim bolj poglobiti svoje prijateljstvo ter obdržati svoje stike z Japonsko. Tudi na Kitajskem morajo ostati vrata odprta, Anglija upa, da bo mogoče skleniti z Zedinjenimi državami dogovor, glede skupnega delovanja. Gre predvsem za to, da se najde način, kako združiti vse činitelje k skupni politiki, da se omeji oboroževanje v Tihem oceanu, s čimer bi se zagotovil svetovni mir in prost razvoj narodnih interesov na Dalnjem vzhodu. Lloyd George je tople pozdravil iniciativo predsednika Hardinga, ki je prvi nastopil za razoroževanje.

LDU PARIZ, 12. jul. (Havas) Ministrski predsednik Briand je obema zbornicama sporočil o koraku Zedinjenih držav glede konference v Washingtonu, ki ima namen omejiti oboroževanje. Izrekel je predsedniku Hardingu svojo zahvalo za plemenito povabilo in izjavil, da francoska vlada z veseljem sprejme to povabilo.

Pariz, 12. julija. Francoski listi izražajo svoje veselje zaradi iniciative predsednika Hardinga, ki jo bo Francija, katere politika je odločno miroljubna, sprejela z veseljem. »Matin« poroča, da namerava ministrski predsednik Briand osebno sodelovati pri delu washingtonske konference, in sicer kot zastopnik Francije. Angleški listi menijo, da se udeležiti te konference tudi angleški ministrski predsednik Lloyd George. Ta konference se bo najbrže vršila pričetkom jeseni. »Matin« meni, da se zborovanje zveze narodov, ki je določeno za 16. t. m., odgodi z ozirom na ameriški predlog.

Dijaški vestnik.

d Organizatorični tečaj za dijaštvo, ki je organizirano v Orlu, se prične v ponedeljek, dne 18. julija, ob tri četrti na 11. uro v Marjanšiču v Ljubljani. Udeleženci naj pridejo točno. Javite tudi takoj po dopisnici na O. Z. svojo udeležbo, da ne bo ob začetku težav radi preskrbe.

Pozivljam vse Razarše Slovenije, da nemudoma prijavijo svojo udeležbo na počitniškem zborovanju predsedstva SDZ, da se pripravi potrebno število stanovanj in hrana. — L. C. načelnik SSS.

Prosveta.

pr Delovni teden francoskih katoliških pisateljev se je vršil minoli mesec v Parizu. Tu je bila zbrana večina katoliških francoskih pisateljev brez razlike političnega mišljenja. Zastopane so bile vse vrste pisateljev: časniki, uredniki, sodniki, različnih revij in časopisov, pisatelji povesti in romanov, pesniki, zgodovinarji, filozofi, učenjaki, vseučiliški profesorji, učitelji vseh mogočih držav in zasebnih šol — gospodje in gospe. Kdor ni prinesel s seboj od svojega župnika potrdila, da je v istini dober katoličan, ni smel na zborovanje. Častni prvosestnik je bil kardinal Dubois, pariški nadškof, povelj njega so sedeli drugi francoski veljaki: Baudrillard, Rene, Bazén, maršal Foch itd. Teden dela se je pričel s sv. mašo in sv. obhajitvijo v kapeli sv. Stanislava. V sredo 18. maja je bila zadnja maša za pisatelje, kateri so padli na bojnih poljanah. Najboljši govorniki so predavali: O notranjem življenju, o šoli, o brambi duha, o krščanski internacionalni, o nalogi in delovanju

stalnega odbora itd. Ob koncu zborovanja je imel lep govor kardinal nadškof Dubois.

pr Dramsko gledališče iz Belgrada in Novega Sada je dne 7. t. m. skupaj vprizorilo troje dramsko komedijo Petra Petrovića, naslovljeno »Ploha«.

pr Člane Filharmonične družbe opozarjamo, da se vrši redni občni zbor Filharmonične družbe v četrtek dne 14. julija 1921 v dvorani Mestnega doma ob pol 9. uri zvečer.

pr »Novi zapiski«. Kakor smo že javili, nadaljujejo dosedanjih uredniki »Naših zapiskov«, ki se izpremenje pod novimi gospodarji v strankarski list, z revijo »Novi Zapiski«, ki bodo na zunaj in na znotraj točno nadaljevanje dosedanjih »Naših Zapiskov«.

Turistika in sport.

Izšla je 27. številka »Sporta« združena z 28. številko in prinaša razen krasnih slik sledečo vsebino: Mladina k sportu, Moštvo francoske federacije v Ljubljani, Napačna metoda, Francoski profesionalci, Pravila Jugoslovanskega koturaškega saveza in Dirkalni pravilnik Jugoslov. koturaškega

saveza. Razen tega tudi razne novice o sportnem življenju po svetu. Ker je dvojna številka, stane posamezna številka K 6.—

Konjske vozne dirke priredi dne 20. in 21. avgusta v Ljubljani Slov. dirk. klub. Dirke se vrše na vojaškem vežbališču kakor preteklo leto. Za te dirke vlada med konjereji veliko zanimanje in so ljubomerni že sedaj svojo udeležbo pripravili. Propozicije in druge podrobnosti izidejo v najkrajšem času.

Kolesarska dirka Ljubljana—Marbor se je izvršila v nedeljo ob kolosalni udeležbi dirkačev. Bilo jih je ravno 50 na startu. Od teh 13 iz Zagreba, 9 iz Maribora, 2 iz Celja, ostali so bili Ljubljančani. Pogled na nje je bil direktno imponant. Ob 5 uri so startali starini 9 po številu, ob 6 uri vsi ostali 41 po številu. Dirka se je vršila v jako živahnem tempu. Ob celi progi je štelno občinstvo pozdravljalo dirkače, ki so prvikrat dirkali na Maribor, ki je bil do sedaj vedno le cilj nemških dirkam. Na cilj je prišel prvi g. Šolar, ki je prevozil dirko kot zmagovalec v 4 : 47 : 35 ure, tik za njim je bil g. Ogrin kot drugi in tik za njim Šiško, vsi člani Ilirije, Ljubljana. 2/10 sekunde za njimi je došel Znidarščič, član »Sokola«, Zagreb, kot četrti, nato Dukanović, član Gradjanskega, Zagreb kot peti, v 4 : 52 : 04 ure, Sović član Gradjanskega Zagreb kot šesti v 4 : 53 : 15 ure, sedmi je bil Škrabner (Ilirija), osmi Rebolič, deveti Šoštar (gradjanski). V maksimalnem času je došel Bar Adolf (Ilirija) v 5 : 02 : 17 ure, drugi je bil Zanoškar (Ilirija) v 5 : 12 : 19 ure, tretji Meze (Ilirija) v 5 : 26 : 41 ure, četrti Horvat (Sokol Zagreb) v 5 : 34 : 43 ure, peti Jurčec (Gradjanski, Zagreb) v 5 : 49 : 52 ure, šesti Pečnik (Ilirija), sedmi Pogačnik (Ilirija), osmi Kocmur (Ilirija), deveti Rebek (Celje). V skupini starinov je zmagal Porenta (Ilirija) v 6 : 17 : 40 ure, drugi Goltes (Ilir.) v 6 : 18 : 05 ure, tretji Igljič Matevž (Ilirija) v 6 : 34 : 32 ure, četrti Igljič Tomo (Ilirija), peti Nosan (Ilirija), šesti Arzenšek (delavski klub Maribor), sedmi Leskovec, osmi Igljič Leop. Izmed Mariborčanov je prispel tedaj starin Arzenšek kot prvi in Kocbek v teški skupini kot drugi. Obema pripada specialno darilo Maribora. Dirka se je izvršila brez vsake nezgode in v najlepšem redu.

Katoliški vestnik.

c Židovstvo v Palestini. Neki romar iz Svete dežele je objavil v nemških listih svoje vtise iz Palestine. V Sveti deželi ustanavljajo židje, ki so se večinoma preselili iz Galicije in Poljske, po veliki večini boljševeki, židovsko državo. Anglieži so poverili deželno upravo židovskemu regentu, Herbertu Samuelu, ki nastavlja vseposod na vplivna mesta židovske uradnike. Izmed prvih njegovih činov je bilo, da je ustanovil v Jeruzalemu židovsko vseučilišče in da je začel izdajati židovske liste. Židje si prizadevajo pokupiti s pomočjo židovskega kapitala i zemljo, da bi tako postali gospodarji dežele. Prebivalstvo teško gleda židovsko vladaželost in že lansko leto so poročali listi o izgreduh proti židom. — Kar se židje v Palestini naseljujejo, se je začela na svetih jeruzalemskih tleh ter po drugih zgodovinskih mestih širiti »evropska kultura«. V Jeruzalemu se prirejajo kabareti ter

podobna dobičkonosna podjetja velikomestnega življenja. V mestu kar mrgoli samih izletnikov. Na veliki teden so pripravili jeruzalemski židje ples za predpustno šemel za reklamo so skrbeli židovski listi, zlasti »Palestine Weecly«. Patriarh jeruzalemski je pozival krščansko Evropo, da bi preprečila to profanacijo in onekašanje svetih mest. Angleški kardinal Bourne, ki se je lansko leto mudil v Palestini, pripoveduje tudi o takih nenavadnih odnošajih. Kakor bi se vračali časi križarskih vojsk, ko so se bili polastili svetih mest neverniki, in ko je zavladala na svetih mestih nova razuzdana nesramnost. Tedaj se je vzdignila krščanska Evropa. Ali bodo državni entente danes odločno nastopili, da bi se te danje barbarstvo ne ponovilo? (Kakor znano, se je papež zoper te razmere pritožil v svoji zadnji alocuciji v tajnem konzistoriju.)

Orlovski vestnik.

I. gorenjski orlovski tabor v Kranju. Prva velika manifestacija katoliške gorenjske mladine je v vseh točkah sporeda potekla veličastno. Bila je sad požrtvovalnega sodelovanja premnogih članov in dobrotnikov Orla v Kranju in celi Gorenjski. Vsem, ki so se žrtvovali, naj po meri njihovega žrtvovanja povrne Bog in hvaležna mladina! Veliki uspehi tega krasnega nastopa naj potrdijo stare in pridobe novih prijateljev orlovstva, da bo II. gorenjski orlovski tabor še večji in lepši! — Bog živi! — Za Orlovsko Zvezo in priprav. odbor I. gor. orl. tabora: Jernej Hafner, Ljubljana, dne 10. julija 1921.

Socialni vestnik.

Češki profesorji zoper socializacijo. V ministru za javna dela se je 8. julija vršila anketa, ki jo je sklical minister. Na tej anketi, kateri so poleg zastopnikov ministru, delavcev in lastnikov prisostvovali tudi vseučiliščni profesorji, se je razpravljalo o socializaciji rudnikov. Vseučiliščni profesorji so se izjavili proti socializaciji, ker bi ona po njihovem mnenju veliko škodovala procvitu celokupnega gospodarstva. Argumente za to bodo razložili na prihodnjih sejah. Na izjava znanstvenikov je v vseh krogih zbudila veliko zanimanja. (Izvirna brzojavka »Slovenec«).

Brezposelnost v Milanu. Iz uradno objavljenih statistik je razvidno, da je znašalo število brezposelnih v Milanu dne 1. julija 21.588, dne 1. maja 8218 in 1. junija 14.340.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curij, 12. julija. Devize: Berlin 7.70, Holandija 193, New York 606, London 22.02, Pariz 47, Milan 27.45, Bruselj 46, Kodanj 97.50, Stockholm 129, Kristianija 62.75, Madrid 76.25, Buenos Aires 175, Praga 7.75, Varšava 0.32, Budimpešta 2.10, Zagreb 3.80, Bukarešta 8.60, Dunaj 0.80, avstrijske krone 0.80.

Dunaj, 12. julija. Devize: Amsterdam 24.675—24.775, Zagreb 485—489, Belgrad 1938—1958, Berlin 987—993, Budimpešta

270.25—273.25, Bukarešta 1087.50—1097.50, London 2805—2825, Milan 3500—3520, New York 770—774, Pariz 5967.50—6007.50, Praga 999—1005, Sofija 697.50—707.50, Varšava 38.50—40.50, Curij 127.75—128.25. Valute: Ameriški dolarji 763—767, levi 690—700, nemške marke 990—996, anglešk ifunti 2790—2810, francoski franki 5950—5990, holandski goldinarji 24.800—24.700, italijanske lire 3490—3510, dinarji tisočaki 1928—1948, poljske marke 41.25—43.25, leji 1077.50—1087.50, švicarski franki 12.725—12.775, češkoslovaške krone 1005.50—1011.50, madžarske krone 270.50—273.50.

g Kanal Ren—Main—Donava. V par dneh se tukaj ustanovi akcijska družba, ki bo prevzela zgradbo velike vodne ceste Ren—Main—Donava. Bavarska vlada je deželnemu zboru že predložila zakonski načrt, ki jo bo pooblastil, da se z akcijami udeležijo podjetja. Proračunski odsek deželne zbornice se bo s to zadevo pečal prihodnje dni.

g 800 milijonov dolarjev posojila išče Nemčija v Zjedinenih državah. Posojilo bi bilo krito z nemškimi premoženjem, ki je bilo med vojsko v Ameriki sekvestrirano in bi se zdaj upravljalo potom kuratorjev. Amerika je baje pripravljena dovoliti to posojilo, da doseže eksport blaga, ki je v Ameriki nakopičeno in povzroča veliko ekonomsko krizo.

g 750 milijonov mark primanjkljaja ima Berlin. Da bi se velikanski primanjkljaj vsaj deloma pokrili, bodo uvedli nove visoke davke na vsa vozila na vodi in na kopnem ter na vsako vprežno žival (konji bodo imeli posebne znamke kakor psi), omejili bodo omrežje pouličnih železnic in črtali dve tretjini proračuna za mestne nasade.

g 400 zlatih mark carine za uvoz 100 kg sladkorja na Nemško zahteva Društvo nemških proizvajalcev kakor tudi zakonito odredbo glede odprave vezanega gospodarstva s sladkorjem.

g Nemške reparacije. Da izpolni obveznosti člena II a plačilnega načrta reparacijskega odseka, je komisija nemškega državnega zbora za vojna bremena izročila reparacijskemu odseku dne 1. julija zadolžnico za 12 milijard zlatih mark, ki se bodo od 1. maja 1921 naprej obrestovale po 5%.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Table with 6 columns: Cas opazovanja, Barometrom v mm, Termometrom v C, Parnostni diferenca v C, Nebo, vetrovi, Padavina v mm. Rows show data for 11.7.21, 12.7.21, and 13.7.21.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke: (Za dvakratno obliavo v lednu račun 16 kron.)

ATELJE za ČRKOSLIKARSTVO. Pristou Filip, »Hotel Malič«. BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3. ČRKOSLIKAR. Bricelj Franc, Selenburgova ul. 6. FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6. IZDELOV. ČAJNEGA PECIVA. T. Novotny, Opekarska cesta 26. KLEPARJI. Koro T., Poljanska cesta 8. Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE. Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo. KONFEKCIJSKE TRGOVINE. Olup Josip, Pod Trančo. LEKARNE. »Pri Mariji Pomačaj«, Reslj. c. 1. MODNI SALONI. Kvas Janko, Miklošičeva c. št. 5. (Akademijski dom.) MEHANIČNA DELAVNICA za pisalne stroje. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5. PARNA PEKARIJA. Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Građišče št. 5.

PISALNI STROJI. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5. RAZMNOŽEV. APARATI. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5. ŠPEDIČJSKA PODJETJA. Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.) Ranzinger R., Cesta na južno železnico št. 7—9. STAVBENA PODJETJA. Bren Pavel, mestni stavbenik, Novo mesto—Gradac. SOBNO SLIKARSTVO. Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15. Žuran Martin, Mestni trg 12.

TAPETNIŠKA DELAVNICA: Jaeger Franjo, Komenskega ul. 12 (Rokodelski dom). TELOVADNE POTREBŠČINE. Kunovar Ivan, Stari trg 10. TOVARNA FURNIRJA, žaga in trgovina z lesom, Podrečje, p. Domžale. TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN. Mikuš L., Mestni trg 15. TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO. Černe Lud., Wolfova ulica 3. ZALOGA OGLJA IN DRV. Paljevec Izidor, Slomškova ul. 21.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM. Erjavec & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7. Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 11. ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV: Cihlač Jos., Dunajska c. 67. ZALOGA POHISTVA. F. Fajdiča sin, Sv. Petra cesta 17. ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT. Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Mladenič v starosti 20 let želi službe za staznika pri kakšnem podjetju ali pri tovarni. Nastop takoj. Naslov pove uprava pod št. 2448.

Več pleskarskih pomočnikov za pleskanje železniških mostov proti dobri plači sprejme tvrdka Josip Jug, Rimska cesta 16. Ljubljana.

Velika izbira otroških vozičkov dvo-koles in šivalnih strojev po ceni: F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvo-kolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4.

„ORIENT“ družba z o. z. preje Brata Eberl in Jančar & Co Ljubljana, Miklošičeva c. 4. nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Naročajte »Slovenca«!

Išče se dobra krščanska hiša, kjer bi se sprejel

DIJAK

tretješolec, najbolje, ako je že en domači starejši dijak v hiši. Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro »Tretješolec« 2461.

Na prodaj imam 2 lepa travnika prvi meri 2 orala in pol, drugi pa en oral in pol. Ležita v Mestnem logu. Seno za krave. Poizve se: Ignacij Marenko, Opekarska cesta 34.

Za podjetje, ki obsega gospodarstvo z lesno industrijo, dalje opekarno in ekonomijo, se išče

upravnika

ki mora biti več tudi poslom v pisarni ter občevarja z oblastmi. Prosto stanovanje 3 sob s kuhinjo in kurljavo. Službeno mesto je stalno. Navesti so minimalni mesečni zahtevki: brez teh se na ponudbo ne ozira. Ponudbe s podrobnimi osebnimi podatki in navodbo lastnega znanja je nasloviti na Josip Lenarčič, Vrhnika. Zadruga hrvatskih

vinogradara

ZAGREB, Baroševa cesta. Priporoča svojo veliko zalogo dobrih, zajamčeno nepotvorjenih vin in to starih in novih, belih, šiler in crnih po zmernih cenah, koje kakor tudi vzorce na zahtevo pošilja. — Prosimo obiska naše kleti na Baroševoj cesti.

Limone

I. vrste na zaboje prodaja tvrdka Emil Auguštin Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Sveže telečje meso za pečenko po 18 K za 1 kilogram

se prodaja vsak dan dopoldne na Predovičevi in Smoljanovi stojnici v Šolskem drevoredu Popoldne pa v skladišču na Mesarski cesti št. 4 pri mestni klavnici.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prilija iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada. Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan. Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebne preiskovanja pri nas ter po poštah Vas to prosimo. Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje se poslal, ker bo mislili, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar. Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke. Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortiant Street New York, N. Y.